

Verkiezingsprogramma 2006

CDA werk(t) voor uw toekomst

CDA werk(t) voor uw toekomst

1. INLEIDING	2
1.1. Gemeente én gemeenschap	
1.2. Gemeentelijke ontwikkelingen	
2. Leefbaarheid en veiligheid	6
2.1. Gemeentelijk veiligheidsbeleid	
2.2. Leefbaarheid in wijk en buurt	
3. Gezins- en generatiebeleid (Solidariteit tussen jong en oud)	9
3.1. Gezinsbeleid	
3.2 Jongerenbeleid	
3.3 Seniorenbeleid	
4. Onderwijs	12
4.1. Gemeentelijk onderwijsbeleid	
4.2. Brede school	
4.3. Voortgezet onderwijs	
4.4. Hoger onderwijs	
5. Participatie	15
5.1. Vrijwilligerswerk	
5.2. Maatschappelijke stage	
5.3. Sport	
5.4. Cultuur en media	
5.5. Kerken	
5.6. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	
6. Sociaal beleid.....	19
6.1. Arbeidsmarkt	
6.2. Bestrijding sociaal isolement en armoede	
6.3. Gehandicapten	
6.4 Wet Maatschappelijke Ondersteuning.	
6.5. Verslaafden en dak- en thuislozen	
7. Ruimtelijke Ordening.....	23
7.1. Welstand	
7.2. Onderhoud openbare ruimte	
7.3. Stad en dorp	
7.4. Bedrijventerreinen	
8. Het platteland	25
8.1. Het buitengebied en de dorpen.	
8.2. Toerisme en Recreatie	
9. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid	27
9.1. Het ritme van de economie	
9.2. Bedrijventerreinen	
9.3. Detailhandel	
10. Milieu, water, verkeer en vervoer.....	28
10.1. Milieu	
10.2. Water	
10.3. Verkeer en vervoer	

1. INLEIDING

1.1. Gemeente én gemeenschap

De gemeente is om twee redenen voor de christen-democratie erg belangrijk. De gemeente is de basis van ons openbaar bestuur en staat met democratisch verkregen bevoegdheden het dichtst bij mensen en gemeenschappen. De meeste zaken uit het dagelijks leven, spelen zich af op het niveau van de gemeente. Verder hebben gemeenten een belangrijke taak bij het ondersteunen en beschermen van de lokale gemeenschap en de gemeenschappen van mensen, zoals het gezin, de school, de kerk, maar ook de straat, de buurt, de wijk of het dorp.

In de wisselwerking tussen gemeenschap(en) en het lokaal openbaar bestuur zoekt de christen-democratie de kracht van de gemeente. Een gemeente met een actief verenigingsleven, een gezond bedrijfsleven, een gezellig uitgaansleven, maar ook betrokkenheid van burgers in buurten en wijken. De samenleving staat voorop. Wij willen een levende gemeente, met verantwoordelijke burgers en gemeenschappen, met een betrouwbare overheid en een levendige gemeentepolitiek.

Dat vraagt... verantwoordelijke gemeenschappen

Het CDA is een partij die tussen mensen en hun gemeenschappen staat om zo invulling te geven aan het bestuur van gemeenten. CDA-gemeenteraadsleden en wethouders weten dat burgers, organisaties en gemeenschappen nodig zijn om de gemeente op te bouwen en in stand te houden. Het CDA wil gemeenschappen van mensen (dat zijn: gezinnen en families, scholen, kerken, verenigingen, maar ook straten, buurten en wijken in steden en kernen en dorpen in landelijke gemeenten) versterken

Dat is belangrijk, juist in een tijd waarin grenzen vervagen (internationalisering) en de wereld via de media en internet (informatisering) praktisch in de huiskamer komt. Het gaat ook om het opzoeken van de burens, om naoberschap. Daarom wil CDA een samenleving waarin op grond van gedeelde waarden en normen iedereen telt.

Een samenleving is geen optelsom van individuen. Als individualisering en informalisering doorslaan naar anonimiteit, verslonzing en verzuim, ontstaat isolement en uitsluiting. Een 'niemandland' waar het recht van de sterkste geldt. De negatieve effecten van de individualisering worden steeds duidelijker. Gelukkig ontstaat een nieuw verantwoordelijkheidsbesef en maatschappelijke actiebereidheid. Er wordt weer gepleit voor een samenleving met 'respect en bezieling'. Het CDA zet zich er juist op lokaal niveau voor in dat burgers hun verantwoordelijkheid waar kunnen maken. Het wil coalities en gesprekken aangaan met vrijwilligersorganisaties, ouderraden, woongroepen, culturele verenigingen en andere groepen.

Dat is iets anders dan 'u vraagt, wij draaien'. Uit respect voor de verantwoordelijke burgers en hun organisaties moet uiteindelijk het gemeentebestuur een open en duidelijke afweging maken en besluiten nemen. Dus moeten burgers en organisaties hun verantwoordelijkheid nemen en verder kijken dan het eigen erf.

Dat vraagt... verantwoordelijke burgers

Voor de christen-democratie staat de mens centraal. Ieder mens telt. Ieder mens is uniek. Waarden als persoonlijke integriteit en waardigheid, respect, geluk, zorg voor en trouw aan elkaar, veiligheid en geborgenheid, staan voorop. Het CDA vindt dat mensen in de eerste plaats zelf verantwoordelijk zijn voor het eigen handelen en de keuzes in het leven. De christen-democratie doet een appèl op de mens die verantwoordelijkheid toekomt én die hij of zij moet nemen voor zichzelf en voor de medemens. Dat is de verantwoordelijke burger. Daar ligt de basis voor het burgerschap.

Dat vraagt... een betrouwbaar gemeentebestuur én politici met visie.

Burgers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en instellingen moeten ervan op aan kunnen dat het beleid van de overheid consequent is. Gemaakte afspraken of gewekte verwachtingen kunnen niet zomaar van overheidswege veranderd of geschonden worden. Als dat niet anders kan, moet de overheid de schade zoveel mogelijk herstellen of compensatie bieden aan hen, die in hun belang, worden getroffen. De overheid is gebonden aan het recht.

Een betrouwbare overheid betekent ook: in de openbaarheid verantwoording afleggen over het gevoerde beleid; op tijd, open en duidelijk. De overheid stelt zo weinig mogelijk regels. Die moeten helder zijn en op een begrijpelijk manier handhaafbaar. Bij een betrouwbare overheid hoort een eenduidige en slagvaardige handhaving van regels die het doel dienen waarvoor ze zijn opgesteld.

Als die regels niet het gewenste effect of teveel ongewenste bijeffecten hebben, dan moeten ze worden aangepast. Ten slotte zorgt een betrouwbare overheid dat zij de onvolkomenheden van de markt eventueel corrigeert en nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen op gang brengt, gericht op waarden en normen. Er is ruimte voor duurzame verbeteringen van het milieu. En vooral ook garandeert de overheid de ondergrens voor het sociale bestaan.

Economie en markt zijn belangrijk maar dragen ook risico's in zich. De overheid is dan nodig om de samenleving bijeen te houden, het nemen van verantwoordelijkheden te stimuleren en conflicten te beslechten. Het CDA erkent in de lijn van de Christelijke traditie een geheel eigen positie van de overheid in de samenleving. Voor het CDA betekent die principiële opvatting, dat de overheid staat voor gezag, maar ook voor dienstbaarheid aan mens en samenleving, in het belang van het goed functioneren van de mens in de maatschappelijke verbanden.

CDA-raadsleden staan als volksvertegenwoordiger midden in de samenleving en zijn een afspiegeling daarvan. Zij zijn herkenbaar vanuit hun veelkleurigheid maar zijn als gemeentebestuurders in de eerste plaats betrouwbare bestuurders. Zij schuwen het debat niet, maar zoeken ook de samenwerking om het beoogde resultaat te bereiken.

In de visie van het CDA geldt voor gemeentelijke politici en bestuurders:

zij zijn integer, rechtschapen, eerlijk en niet omkoopbaar;

ze leggen in het openbaar verantwoording af voor de gemaakte keuzes en kunnen worden aangesproken op keuzes en eigen gedrag of voor handelingen van hen die vallen onder de politieke verantwoordelijkheid (ambtenaren);

ze zijn betrouwbaar. Daardoor wekt het politieke handelen vertrouwen en geloofwaardigheid op. Dat betekent voorspelbaarheid van het overheidsoptreden, het nakomen van beloften en afspraken, betrouwbaarheid en rechtszekerheid;

ze zijn inspirerend en betrokken. Zij weten zich geïnspireerd door het christen-democratische gedachtegoed en dragen dat uit. Zij mengen zich in het publieke debat. Zij zoeken naar achterliggende waarden en kiezen steeds de inhoud. De mens is belangrijker dan dossiers.

Het CDA

Het CDA is een moderne christen-democratische volkspartij. Voor het CDA staat de gemeenschap centraal. De betrokkenheid van mensen bij hun gemeente, het gezin, de school, de wijk, het bedrijf, de vereniging: dat is het ware draagvlak van de gemeente. De christen-democratie onttrekt zich daarmee aan het versleten links-rechts-schema. Het CDA heeft een geheel eigen plaats in de Nederlandse politiek: sociaal op sociaal-economisch gebied, degelijk als het gaat om financiën, vasthoudend en appellerend op het terrein van normen en waarden.

Inspiratiebron

Het CDA is een brede volkspartij, geworteld in alle lagen van de samenleving. Daarom biedt het plaats aan veel verschillende mensen. Ons bindt, naast geloof in democratische waarden, de Bijbelse boodschap als grondslag en inspiratiebron bij het zoeken naar oplossingen voor hedendaagse problemen. Het gaat daarbij steeds om mensen. Menselijk geluk, waardigheid, solidariteit, veiligheid, zorg voor elkaar, respect, gemeenschapszin; dat zijn de constanten.

Politiek géén doel op zich

Het CDA wil een degelijke en betrouwbare politieke beweging zijn, die nieuwe wegen inslaat waar altijd vaste waarden aan ten grondslag liggen. Politiek is voor het CDA geen doel op zich, maar een manier om zaken in de samenleving voor elkaar te krijgen. Het CDA heeft duidelijke standpunten over de toekomst, maar die dwingen we niet af. Besluiten die op steun in de gemeente kunnen rekenen, zijn duurzamer dan die met een krappe basis. Daarom vinden we samenwerken zo belangrijk.

De uitdaging voor het CDA

Veel mensen voelen zich thuis bij een politieke partij die in bijna alle gemeenten vertegenwoordigd is. Niet toevallig. Het CDA vindt de waarden van onze democratische rechtsstaat belangrijk, maar biedt daarenboven als samenbindend element de Bijbelse boodschap als inspiratiebron bij het zoeken naar antwoorden op maatschappelijke vraagstukken. De Christelijk-sociale traditie in ons gedachtegoed is daarbij van wezenlijk belang. Dat betekent dat geen mens aan de kant mag staan. Daar kan en mag men het CDA altijd op aanspreken.

1.2. Gemeentelijke ontwikkelingen

Het CDA beziet de positie van de gemeente vanuit de mens, de burger die deel uitmaakt van een gemeenschap. Maar de gemeente is ook een onderdeel van de gedecentraliseerde eenheidsstaat. Vooral de relatie met het Rijk is voor de gemeente belangrijk.

Een gemeente heeft voortdurend te maken met maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen. Een gemeente moet bij de tijd blijven. Vooral de gemeente neemt via een democratisch proces van besluitvorming besluiten die direct gevolgen hebben voor de inwoners. De gemeente staat in de frontlinie van de democratie. Dat betekent ook dat als de gemeente niet goed functioneert, dit direct op die gemeente afstraalt, met alle gevolgen van dien. De gemeente lijkt soms wel de postbus voor alle klachten over het overheidsbeleid.

Gemeentelijke taken en de uitvoering daarvan

Dus is de vraag aan de orde of de gemeente wel de mogelijkheden heeft om te kunnen inspelen op maatschappelijke veranderingen en nieuwe wensen en behoeften. Binnen de grenzen van de wettelijke taken en bevoegdheden spelen de inzet, creativiteit en de kwaliteit van het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie een belangrijke rol. Overigens verandert ook het takenpakket van de gemeente voortdurend.

Om de verantwoordelijkheid van burgers, organisaties en gemeenschappen in de gemeente te versterken, zal het gemeentebestuur zijn verantwoordelijkheden moeten kennen en nemen.

Gemeentebestuurders moeten zich steeds de vraag stellen op welke wijze zij invulling geven aan hun verantwoordelijkheid voor het publieke belang en hoe dat belang het beste, gemeten naar de norm van publieke gerechtigheid, behartigd kan worden.

Gemeentefinanciën

De gemeenten zijn voor wat betreft de financiële mogelijkheden voor een belangrijk deel afhankelijk van economische ontwikkelingen en het beleid van de rijksoverheid.

Wij wijzen een verdere beperking van het gemeentelijke belastinggebied af, omdat op lokaal niveau, een democratisch gelegitimeerde afweging moet kunnen worden gemaakt over de uitvoering van taken. Daarbij zijn overigens de grenzen van de gemeentelijke lastendruk in zicht. Het CDA kiest voor een uiterste terughoudendheid ten aanzien van verhogingen van gemeentelijke belastingen zoals de OZB. Het streven is om behalve de prijsindexering géén verdere verhogingen door te voeren.

Hiernaast kiest het CDA voor een kritische houding ten opzichte van de kosten van bureaucratische systemen en kosten van de gemeentelijke organisatie.

Afstand tussen burger en openbaar bestuur

Er wordt nogal eens gesproken over de afstand tussen burgers en het openbaar bestuur, tussen kiezers en gekozenen. Op zeer verschillende manieren probeert het CDA deze afstand te overbruggen. Getracht wordt de inwoners direct te benaderen en zo meer bij het te voeren beleid te betrekken. Luistertochten door de gemeente, maar ook inloophalfuren voor de fractievergaderingen, CDA-sprekuren, wijk-/werkbezoeken, forumdiscussies, rondetafelgesprekken en discussies via internet zijn methoden om dit inhoud te geven. Wij initiëren deze initiatieven, maar hebben ook oog voor het risico dat dergelijke activiteiten kunnen leiden tot een technisch "ambtelijk" circuit voor beroepsinsprekers en dergelijke. Het moet gaan om werkelijke verantwoordelijkheid van burgers en organisaties, van mensen en gemeenschappen.

2. Leefbaarheid en veiligheid

Veiligheid is een zaak van iedereen. Een grotere veiligheid wordt bereikt door strengere, meer gerichte controle en daadwerkelijke handhaving. Preventie is ook voor het Hoogeveense veiligheidsbeleid een belangrijk thema. Preventie is onder andere het nemen van maatregelen als betere verlichting, het schoon en heel houden van straatmeubilair en snelle reparatie van vernielde attributen. Maar het is ook het voorkomen dat jongeren al in een vroeg stadium met politie en justitie in aanraking komen. Kernwoorden hierbij zijn: schoon, heel en veilig.

Het gevoel van onveiligheid dat mensen ervaren, heeft veel oorzaken. Verloedering van de wijk of buurt en kleine criminaliteit en vandalisme spelen een rol. Het verdwijnen van de sociale samenhang en het afnemende 'buurtgevoel' dragen ook bij aan het ontstaan van gevoelens van onveiligheid. Verder is een gegeven dat het gezag van politie en justitie is afgenomen. Collectieve waarden en normen worden niet meer gedeeld.

Dit alles betekent dat er in Hoogeveen een blijvende behoefte is aan een stevig veiligheidsbeleid, vastgesteld door het bevoegd gezag en integraal uitgevoerd door alle betrokkenen. Denk daarbij aan burgemeester en justitie, maar ook aan uitvoerenden, zoals gemeentelijke diensten, politie, buurtbeheer, CAD, scholen etc. Hoogeveen moet een plaats zijn waarin iedereen zich veilig voelt en veilig is.

2.1. Gemeentelijk veiligheidsbeleid

Het CDA vindt dat de gemeente in het veiligheidsbeleid twee taken heeft.

Ten eerste het overlast bestrijden en tegengaan. Geweld kan en mag niet worden geaccepteerd. De taak van de gemeente is de openbare orde in samenwerking met politie en justitie te handhaven. De burgemeester moet hierover in overeenstemming met het integraal gemeentelijk veiligheidsbeleid in het driehoeksoverleg (burgemeester-justitie-politie) bindende afspraken maken, die vastgelegd zijn in het beleidsplan. Minimaal eens per half jaar wordt verslag gedaan aan de Raad zodat eventueel kan worden bijgestuurd.

Ten tweede preventie. Het beleid is er niet alleen op gericht criminaliteit en overlast tegen te gaan, maar liever nog te voorkomen. Dat gebeurt door voorlichting en samenwerking met ouders, scholen en maatschappelijke instellingen. Waar nodig ook door fysieke maatregelen zoals afspraken met horeca-exploitanten en zonodig camerabeveiliging. Een consequente repressieve aanpak moet plegers van strafbare feiten ontmoedigen en is daardoor een belangrijk onderdeel van preventie.

Bij zowel (huiselijk) geweld, als ook bij probleemwijken en jeugd en veiligheid, vindt het CDA het van groot belang dat alle instanties die hier bij betrokken zijn ook integraal samenwerken. Men kan denken aan instanties als politie, GGD, jeugdhulpverlening, welzijnswerk, woningcorporaties, onderwijsinstellingen, ouderen- en jongerenorganisaties, verenigingen van plaatselijk belang, kerken, culturele verenigingen, leerplichtambtenaren, ouders of verzorgers in samenspraak met de gemeente. Bij de uitvoering spelen elementen als: bijzondere aandacht voor slachtoffers, doorbreking van de geweldcirkel, inrichting en beheer van de openbare ruimte, regie op en versterking van samenwerking, lik op stukbeleid en overdracht van normen en waarden een essentiële rol.

Toezicht en handhaving.

Het CDA beschouwt meer gericht inzetten van blauw op straat als een belangrijk middel. Door intensiever toezicht zal de veiligheid toenemen en het gevoel van onveiligheid verminderen. Enerzijds zullen potentiële daders minder snel overgaan tot geweld als zij zich gecontroleerd weten. Anderzijds kan door toezicht sneller worden ingegrepen wanneer geweld dreigt. Onder toezicht verstaan we alle vormen van surveillance, maar ook cameratoezicht en privaat toezicht in de horeca.

Ook burgers en bedrijven dienen hier hun verantwoordelijkheid te nemen. Toezicht en handhaving staan hoog op de bestuurlijke prioriteitenlijst.

Fysieke veiligheid (brandweer, milieu).

Veiligheid is meer dan veiligheid op straat en in huis. Het is ook wat we tegenwoordig 'fysieke veiligheid' noemen. Recente rampen hebben ons met de neus op de feiten gedrukt.

Het hebben van een goed fysiek veiligheidsbeleid en met name het toezicht daarop en het handhaven daarvan verdienen hoge prioriteit. Dat vraagt op regionaal niveau om een goede integrale samenwerking tussen de verschillende hulpverleningsdiensten. Tevens moet de gemeente goed inzicht hebben, waar risicovolle bedrijven zich bevinden. Bedrijven met onacceptabele risico's in woongebieden worden verplaatst of gesaneerd. Het verlenen van adequate brand- en milieuvergunningen en het toezicht daarop is een prioriteit.

2.2. Leefbaarheid in wijk en buurt

Het CDA Hoogeveen vindt dat burgers op wijkniveau en per dorp moeten worden betrokken bij de veiligheid en leefbaarheid van hun omgeving. De gemeente moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van de omgeving in orde is (schoon en heel) en reageert snel op klachten. In overleg met bewoners kunnen periodiek de problemen in een wijk of dorp worden geïnventariseerd. Dit moet volgens het CDA resulteren in een plan waarin prioriteiten en activiteiten of taken staan. Ook initiatieven zoals vrijwillig buurttoezicht en gezamenlijke opruimacties kunnen de gezamenlijke betrokkenheid bij de wijk of het dorp vergroten, terwijl het buurthuiswerk en sociaal-cultureel werk en de desbetreffende centra meer dan voorheen de bewoners ondersteunen.

Onze keuzes:

Hoogeveen moet een veilige gemeente zijn en blijven. Om dat te bereiken moet het gemeentebestuur de rol als regievoerder binnen de thema's leefbaarheid en veiligheid concreet maken via het aangeven van de mate van toezicht en handhaving en daarover verantwoording afleggen aan de raad.

De gemeente Hoogeveen blijft initiatieven ondersteunen voor het structureel bestrijden van huiselijk geweld, in samenwerking met politie, justitie en hulpverlening.

Het CDA wil waar mogelijk, op vrijwillige basis, de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van omgevingsbeleid neerleggen op wijk-, dorps- of buurniveau.

Het CDA wil meer aandacht voor vele vormen van overlast die mensen in hun directe woonomgeving ervaren. Het CDA pleit daarom voor meer toezicht op straat, bijvoorbeeld door de inzet van gemeentelijke toezichthouders met verdergaande bevoegdheden.

De gemeente initieert en stimuleert om samen met woningcorporaties en bewoners, verouderde dorpen en wijken op te knappen en goed te onderhouden.

3. Gezins- en generatiebeleid (Solidariteit tussen jong en oud)

3.1. Gezinsbeleid

De Nederlandse samenleving bestaat voor een groot deel uit mondige en geëmancipeerde mensen die op zoek zijn naar zelfontplooiing. Dat is positief. Aan de andere kant wijzen velen binnen en buiten het CDA op de soms doorgeschoten individualisering en verzakelijking. Het CDA vindt het daarom van groot belang dat het gezin de basis biedt voor ouders en kinderen van waaruit zij in hun sociale omgeving functioneren. Goede gezinsrelaties zijn essentieel voor een evenwichtige persoonlijkheidsontwikkeling, goede werk- en schoolprestaties en het meedoen aan sociale activiteiten. Daarbij hoort ook dat er hoge eisen worden gesteld aan de opvoeding. Het is niet altijd gemakkelijk daaraan te voldoen gelet op de tijd die dit van (alleenstaande) ouders vergt en wetende dat vaak beide partners werken. Werk en zorg moeten dan goed op elkaar worden afgestemd. Ouders kunnen behoefte hebben aan steun en begeleiding. Bovendien moet de kinderopvang in de gemeente goed geregeld zijn.

3.2 Jongerenbeleid

Met de meeste jongeren in de gemeente gaat het goed. De gemeente moet deze jongeren actief betrekken bij ontwikkelingen in de gemeente en er moet op hun behoeften worden ingespeeld. De jeugdraad van de gemeente Hoogeveen (een initiatief dat altijd op steun van het CDA heeft kunnen rekenen) moet daarom blijven bestaan en verder worden gepromoot. Dat kan door – in overleg met de gemeente en de besturen – o.a. scholen te bezoeken. Ook andere maatschappelijke jongerenorganisaties en verenigingen kunnen op steun van het CDA rekenen. Ook hecht het CDA veel waarde aan het CDJA. Het CDJA zal door kunnen gaan met het gevraagd en ongevraagd advies geven over het te voeren beleid van het CDA, dat jongeren aangaat. Jongeren worden op die manier actief betrokken bij de plaatselijke politiek. Sportverenigingen spelen een belangrijke rol in het jeugdbeleid. De gemeente gaat in gesprek met de verenigingen om meer jongeren met sport in aanraking te brengen. Dit kan door het organiseren van kennismakingscursussen en het opzetten van jeugdsportactiviteiten. Het CDA blijft daarom voorstander van jeugdsportsubsidie.

Het CDA wil een bruisend en gezellig uitgaansleven in Hoogeveen. De gemeente moet initiatieven die dit doel mogelijk kunnen maken krachtig ondersteunen en faciliteren en gaat een actief acquisitiebeleid voeren. Het CDA wil geen speelautomatenhal (gokhal) in Hoogeveen, waardoor een initiatief die dit mogelijk zou maken niet hoeft te rekenen op steun van het CDA. In samenspraak met jongeren en huidige (horeca-) ondernemers moet gekeken worden naar de manier waarop het uitgaansleven in Hoogeveen verder kan worden gestimuleerd en geactiveerd. Zonodig wordt een gezamenlijk plan van aanpak opgesteld.

Het CDA wil initiatieven zoals de organisatie van het Oudejaarsfeest blijven steunen o.a. door middel van subsidie. Enerzijds stimuleert het de saamhorigheid onder jongeren, anderzijds kan het een bijdrage leveren in het verminderen van overlast.

Er zijn ook jongeren in de gemeente die problemen ondervinden en problemen veroorzaken: thuis, op school en in hun sociale omgeving. Deze groep vraagt specifieke aandacht bijvoorbeeld op het gebied van de culturele achtergrond en het aanleren en accepteren van normen en waarden. Daar moet stevig op worden ingezet.

Een belangrijk onderdeel van het preventieve jongerenbeleid is de 'vroegtijdige signalering'. De hoofdrol is hier weggelegd voor het gezin als belangrijkste plaats voor de overdracht van waarden en normen. Daarnaast hebben de scholen een belangrijke taak bij het voorkomen en signaleren van problemen.

Het CDA erkent het belang van samenwerking, tussen de jongere zelf, gezin, school, kerken en maatschappelijke organisaties en de gemeente. Deze samenwerking kan het best zoveel mogelijk op buurt- en wijkniveau plaatsvinden. Daar moeten netwerken worden gevormd van instellingen die problemen signaleren en instellingen die deze problemen kunnen aanpakken. De gemeente zorgt voor een strakke sturing van de samenwerking tussen deze instellingen.

3.3 Seniorenbeleid

Oudere mensen zijn met hun pensionering 'pas' 65. De groep bestaat uit verschillende soorten mensen. Lang niet iedere oudere vraagt zorg. Met veel ouderen gaat het goed als gevolg van een hoger opleidingsniveau en een betere inkomenspositie. Zij laten van zich horen en komen voor zichzelf op. In de praktijk van alledag blijkt een grote verbondenheid tussen deze ouderen en hun (klein)kinderen te bestaan. Het is belangrijk dat de gemeente de voorwaarden schept die nodig zijn om de verbindingen tussen generaties te laten functioneren. Het CDA kiest voor solidariteit tussen de generaties.

De groep van senioren neemt in de komende jaren fors toe. Het CDA vindt dat senioren op een volwaardige manier moeten kunnen deelnemen aan de samenleving. Dit houdt in: participatie, integratie, educatie, deelname aan maatschappelijke voorzieningen, autonomie en keuzevrijheid en gelijke behandeling. Het CDA vindt dat senioren moeten kunnen kiezen voor de eigen identiteit, cultuur, soort woning, dagvoorzieningen en vervoer.

Zo stimuleert de gemeente krachtig dat er levensloopbestendig gebouwd wordt. Bij nieuwbouw moet gekeken worden of flexibele inrichtingsmogelijkheden gerealiseerd kunnen worden. De initiatieven om tot speciale wooneenheden bij zorgcomplexen te komen, worden ondersteund. Het is ook van belang bij herinrichting van stadswijken en bij nieuwbouw rekening te houden met de steeds groter wordende behoefte aan seniorenwoningen. Zij moeten zoveel mogelijk in de buurt van (winkel)voorzieningen worden gebouwd.

Het CDA wil dat het seniorenplatform, maar ook de ouderenbonden goed worden betrokken bij het verder ontwikkelen van het beleid. Op dit beleidsveld is de inspraakverordening van de gemeente van toepassing en het seniorenplatform wordt daarbij als belangenbehartiger betrokken. Dat mede in het kader van de dubbele vergrijzing die er aan komt.

Het beleid moet (nog) krachtiger gericht zijn op het bestendig maken voor senioren van de gemeente Hoogeveen in 2010.

Nog steeds is het aanbod van ouderenzorg te schaars. Te lange wachtlijsten zijn het gevolg. Het doel om extra (gecombineerde) zorg-, welzijn- en servicevoorzieningen te realiseren moet daarom speerpunt van zorgbeleid worden. Schaalvergroting in de ouderenzorg is niet (meer) gewenst. Ouderen moeten kunnen kiezen voor een (zorg-) voorziening van eigen voorkeur. Voor vele ouderen is een identiteitsgebonden voorziening van grote betekenis. Daar zet het CDA zich voor in. Het CDA maakt zich grote zorgen over de marktwerking in de zorg en zal de ontwikkelingen met nauwlettendheid volgen.

De gemeente moet veel met ouderen communiceren, ook om de kwaliteit van het beleid te bewaken. Die communicatie moet ook ergens over gaan en ertoe leiden dat ouderen zelf initiatieven kunnen nemen. De gemeente ondersteunt allerlei activiteiten die ouderen, eventueel samen met andere organisaties, ontwikkelen. Met name denkt het CDA aan activiteiten om vereenzaming tegen te gaan. Vereenzaming onder ouderen neemt sterk toe. Dus is actie nodig. Daarnaast draagt de gemeente er zorg voor dat voorzieningen zowel fysiek, financieel als mentaal toegankelijk blijven voor alle ouderen. Naast het verstrekken van voorzieningen is mantelzorg een belangrijk middel om tegemoet te komen aan de hulpvraag van ouderen. Het CDA vindt het steunpunt mantelzorg, waar vraag, informatie en advies bij elkaar komen, van grote waarde.

Onze keuzes:

Goede gezinsrelaties zijn essentieel voor een evenwichtige persoonlijke ontwikkeling, goede werk- en schoolprestaties en het meedoen aan sociale activiteiten. Het CDA vindt het dan ook van groot belang dat het gezin de basis voor ouders en kinderen biedt van waaruit zij in hun sociale omgeving functioneren.

In het college van burgemeester en wethouders moet er een coördinerend wethouder gezinszaken, jeugd- en generatiebeleid zijn. De solidariteit tussen generaties wordt daarmee benadrukt.

De gemeente moet jongeren en jongerenorganisaties (waaronder de jeugdraad) actief betrekken bij (beleidsmatige) ontwikkelingen in de gemeente. Op hun behoeften moet worden ingespeeld.

In de praktijk van alledag blijkt een grote verbondenheid tussen ouderen en hun (klein-) kinderen te bestaan. Het is belangrijk dat de gemeente de voorwaarden schept die nodig zijn om de verbindingen tussen de generaties te laten functioneren.

De gemeente stimuleert dat er levensloopbestendig gebouwd wordt. Bij nieuwbouw moet gekeken worden of flexibele inrichting mogelijk is.

Initiatieven om tot speciale wooneenheden bij zorgcomplexen te komen, moeten worden ondersteund. Keuzevrijheid voor de zorgvrager moet gegarandeerd zijn. Dus geen verplichte winkelnering in de zorg.

De gemeente moet geen zaken doen met (zorg)instellingen en organisaties die zich niet houden aan de gangbare CAO.

Het CDA wil een bruisend en gezellig uitgaansleven in Hoogeveen. De gemeente moet initiatieven die dit doel mogelijk kunnen maken krachtig ondersteunen en faciliteren en gaat een actief acquisitiebeleid voeren.

Het CDA wil initiatieven zoals de organisatie van het Oudejaarsfeest blijven steunen o.a. door middel van subsidie.

4. Onderwijs

4.1. Gemeentelijk onderwijsbeleid

Vrijheid van richting en inrichting van het onderwijs zijn voor het CDA van fundamenteel belang. 'Ieder mens is op zich uniek én tevens gelijkwaardig aan ieder ander. Hoewel mensen verschillen in gaven en talenten hebben, komen ze pas volledig tot hun recht in relatie tot anderen. Ieder mens behoort gelijke kansen op ontplooiingsmogelijkheden te krijgen waarbij belemmerende factoren dienen te worden weggenomen' (Program van uitgangspunten van het CDA, 1993).

De rol van de gemeente in het onderwijsbeleid is in de afgelopen periode veranderd. De verantwoordelijkheid is van het Rijk grotendeels naar de gemeente verschoven. Over het algemeen hebben ook scholen een grotere autonomie gekregen. Onderwijsbeleid wordt voor de scholen en de gemeente steeds minder het uitvoeren van landelijke regelgeving en steeds meer het uitvoeren van eigen beleid. Wezenlijk voor het gemeentelijk onderwijsbeleid is het wettelijk voorgeschreven overleg tussen de gemeente en de schoolbesturen dat op overeenstemming gericht moet zijn. Gemeentelijk onderwijsbeleid is dus geen soloactiviteit van de gemeente. Het is beleid op lokaal niveau waarbij verschillende partners vanuit hun eigen verantwoordelijkheid betrokken zijn.

Het CDA ziet de scholen in hun maatschappelijke omgeving; zij zijn meer dan alleen maar leerinstituten. Daarom moeten zij een open oor en oog hebben voor wat er in de samenleving gebeurt. Ieder kind brengt zijn eigen verhaal en geschiedenis mee. Scholen zullen samenwerking moeten zoeken met andere instanties met het doel een totaalpakket te bieden voor de individuele leerling.

Op vele gebieden zal moeten worden samengewerkt:

- onderwijskansenbeleid;
- bestrijding van vóór- en vroegtijdig schoolverlaten;
- terugdringen schoolverzuim;
- praktijkonderwijs;
- voor- en naschoolse educatie;
- kinderopvang;
- peuterspeelzaalwerk;
- volwasseneneducatie;
- huisvesting primair en voortgezet onderwijs.
- jeugd (gezondheid) zorg
- veiligheid en vandalisme jeugd (gezondheid)zorg

Het CDA hecht aan een goede opvoeding van kinderen. Ouders zijn daar primair verantwoordelijk voor; het gezin vormt de basis. Maar de positie van het gezin is aan het veranderen. In toenemende mate werken beide ouders; het aantal eenoudergezinnen is groot en nog groeiende; kinderen beschikken over eigen digitale informatiekanalen. Deze ontwikkelingen hebben ook invloed op kinderen: meer en meer worden zij gevormd door wat zich buiten het gezin afspeelt.

Parallel aan deze ontwikkelingen in het gezin neemt de betekenis van de school voor de opvoeding en ontwikkeling van kinderen toe. Opvoeding en onderwijs liggen in elkaars verlengde. Het CDA hecht grote waarde aan de betrokkenheid van ouders bij de school, zowel in schoolbesturen als bij leerprojecten. Als medeopvoeders van kinderen fungeren leerkrachten als gesprekspartners van ouders bij opvoedingsondersteuning.

Voor kinderen die thuis niet kunnen rekenen op zorgzame ouders, vormen de leerkrachten de eerste opvang: zij vangen signalen op van verwaarlozing, mishandeling en sociaal-emotionele problemen. Voor het CDA is de school de spil in wijk, dorp of buurt. De gemeente Hoogeveen kiest voor lokaal maatwerk.

4.2. Brede school

Het CDA ziet de ontwikkeling van scholen tot een brede school als mogelijkheid om bij het gemeentelijk onderwijsbeleid rekening te houden met veranderingen in de samenleving. Een brede school heeft het karakter van een voorziening die niet alleen onderwijs biedt, maar ook sport, cultuur en ontspanning en - indien nodig - sociale hulp. Met het oog op deze hulp wordt samengewerkt met onder meer de jeugdhulpverlening, de gezondheidszorg en de politie.

Uitgangspunt voor de brede school is het bieden van goede ontwikkelingskansen voor alle kinderen, ook door middel van voor- en naschoolse opvang en, indien nodig, een scholingsprogramma voor ouders. Het CDA ziet het verbreden van de zorgfunctie van de school als middel tot versterking van de sociale samenhang. Onderwijs is van groot belang bij de bestrijding van achterstanden en het bevorderen van respect voor de verscheidenheid in de samenleving.

De vorming van een brede school kan prima gestalte krijgen in samenwerking van bijzonder onderwijs en openbaar onderwijs. Wel hecht het CDA er aan dat ook in die gevallen de samenwerkende scholen hun eigen identiteit kunnen blijven behouden.

4.3. Voortgezet onderwijs

Een bijzondere plaats in het onderwijs wordt ingenomen door het MBO. Hier ligt in de eerste plaats voor de scholen de uitdaging om dit onderwijs aantrekkelijker te maken zodat leerlingen gemotiveerd blijven werken aan hun toekomst. Ook kan op deze wijze vroegtijdig schoolverlaten worden tegengegaan. De gemeente op haar beurt moet er voor zorgen dat het MBO-onderwijs wordt voorzien van goede en aantrekkelijke huisvesting, waar het goed mogelijk is om nieuw en op de praktijk gericht onderwijs te verzorgen.

Om sommige investeringen, in bijvoorbeeld het praktijkonderwijs, mogelijk te maken, onderkent het CDA dat dit soms een bepaalde schaalgrootte vereist. Dit betekent echter niet automatisch dat scholen dan ook maar daadwerkelijk moeten gaan fuseren. Er zijn mogelijkheden genoeg om op bepaalde specifieke onderdelen intensief samen te werken door bijvoorbeeld praktijkruimten gezamenlijk op te zetten, door het onderwijsaanbod op elkaar af te stemmen, of door de staf en ondersteuning voor een deel gezamenlijk op te pakken. Hierdoor kan worden voorkomen dat scholen verworden tot leerfabrieken.

4.4. Hoger onderwijs

De inspanningen van het gemeentebestuur moeten gericht zijn op de versterking van de onderwijsfaciliteiten in Hoogeveen. Daarbij hoort ontwikkeling van MBO-plus-concepten en het streven naar vestiging van (gespecialiseerd) HBO.

Onderwijs kansenbeleid

Het onderwijskansenbeleid vormt het hart van het Hoogeveens jeugd- en onderwijsbeleid. Een succesvolle schoolloopbaan is een belangrijke voorwaarde voor het verwerven van een zelfstandige positie in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Onderwijsachterstand vindt zijn oorsprong grotendeels in de voorschoolse periode en blijkt vooral uit taalachterstand en de wijze van participatie van peuters in peuterspeelzalen. Kinderen die bij het begin van hun schoolloopbaan een achterstand hebben, lopen die niet gemakkelijk in waardoor de kans groot is dat ze later op allerlei gebieden uit de boot vallen.

Decentralisatie onderwijshuisvesting

De gemeente is sinds 1997 verantwoordelijk voor de huisvesting van zowel het openbaar als het bijzonder basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Zij heeft een zorgplicht.

Knelpunt is dat de rijksbijdragen veelal niet voldoende zijn wat een beperking betekent voor het gemeentelijk onderwijshuisvestingsbeleid. Vanwege het belang van een passende onderwijshuisvesting putten gemeenten uit de algemene middelen om daarin te voorzien. Bij de verdeling van deze middelen is het CDA voorstander van open overleg met de schoolbesturen om te komen tot lokale afspraken over de financiering van investeringen in de huisvesting.

Onze keuzes:

Een goed onderwijskansenbeleid vormt het hart van het gemeentelijke onderwijsbeleid.

De gemeente zet zich in als regisseur in het Hoogeveens lokaal onderwijs- en jeugdbeleid, een goede samenwerking tussen de betrokken instanties is daarvoor noodzakelijk.

Het CDA wil kwalitatief onderwijs in goed toegeruste gebouwen, waarbij de huidige onderwijshuisvesting een kwaliteitsimpuls krijgt.

Het CDA is voorstander van multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen.

Het CDA blijft streven naar verbreding van onderwijsmogelijkheden op MBO-plus en HBO niveau.

5. Participatie

5.1. Vrijwilligerswerk

Het CDA beschouwt van oudsher het maatschappelijk middenveld, zoals sport- en culturele verenigingen en levensbeschouwelijke organisaties, als het cement van de samenleving. Veel burgers zetten zich vrijwillig en belangeloos in voor familie, burens, nieuwkomers, verenigingen en verenigingen van plaatselijk belang en kerken. Toch horen we ook steeds meer zorgelijke geluiden over de problemen die organisaties hebben om voldoende gemotiveerde en geschikte vrijwilligers te vinden. Het CDA zet daarom in op een goede ondersteuning van vrijwilligers, zowel immaterieel als materieel, en op waardering van het vrijwilligerswerk. We denken aan een betere afstemming van vraag en aanbod en deskundigheidsbevordering. Ook kan vrijwilligerswerk meer dan tot nu toe worden benut om langdurige werklozen uit hun sociaal isolement te halen.

5.2. Maatschappelijke stage

Om jongeren kennis te laten maken met het vrijwilligerswerk zouden scholen kunnen bezien of zij jongeren de ruimte kunnen bieden voor een (vrijwillige) maatschappelijke stage. Het gaat hier om activiteiten in de zorg, in buurtcentra, bij sportverenigingen, milieuorganisaties of politieke partijen.

5.3. Sport

Sport beweegt Hoogeveen

Sport moet voor iedereen toegankelijk zijn en draagt bij aan een leefbare/gezonde gemeente.

Sport is meer dan recreatie en vrijetijdsbesteding. Actieve deelname aan de sport is niet alleen van groot belang voor de volksgezondheid, maar ook omdat jongeren en ouderen in teamverband (leren) optreden, regels in acht nemen en eigenwaarde opbouwen. De gemeente moet daarom de sportverenigingen organisatorisch ondersteunen. Het CDA legt ten aanzien van deze ondersteuning nadrukkelijk de prioriteit bij de buurtsport en de breedtesport. Een sterke breedtesport en sterke, goed functionerende sportverenigingen met een gevarieerd aanbod zijn van belang voor de toekomst van Hoogeveen. Wij verwachten van verenigingen inspanningen als het gaat, om het bevorderen van de maatschappelijke participatie van bepaalde doelgroepen, zoals jongeren, allochtonen, mensen met een laag inkomen en gehandicapten. Maar dit betekent ook dat deze doelgroepen actief met sportverenigingen in aanraking moeten worden gebracht. Vooral scholen bieden hiervoor mogelijkheden. Bij dit alles realiseert het CDA zich dat verenigingen draaien op vrijwilligers, en niet mogen worden benaderd als uitvoerders van gemeentelijk beleid.

Het CDA staat positief tegenover de herinrichting van het Sportpark Bentinckspark. Herinrichting kan positieve impulsen geven. Wel moeten de kosten en baten zorgvuldig worden afgewogen en zal de herinrichting gefaseerd moeten gebeuren. Het CDA is verder positief over initiatieven als het oprichten van een multifunctionele overdekte schaatshal en een skatebaan. Met name zal gekeken moeten worden naar elkaar en structuurversterkende sportmogelijkheden. Wanneer inpassing in het Bentinckspark mogelijk en (financieel) haalbaar is heeft dit de voorkeur van het CDA

5.4. Cultuur en media

Het instandhouden van culturele voorzieningen is een taak voor de gemeente, op lokaal niveau en in regionaal verband. Daarbij gaat het om het instandhouden van een breed aanbod, een goede toegankelijkheid en kwaliteit. Zoals topsport en breedtesport niet zonder elkaar kunnen, zo is in de cultuursector 'hoge cultuur' niet mogelijk zonder vele mensen die op amateur-basis muziek maken, toneelspelen, aan ballet doen, schilderen en beeldhouwen. Cultuur met de kleine 'c' is die vorm van culturele beleving, die bijdraagt aan de verbetering en versterking van de lokale cultuur. Waar mensen van verschillende achtergronden elkaar vinden in een gezamenlijke hobby, ontstaan begrip en wederzijds respect. Ondersteuning van de amateurkunst vindt het CDA dan ook van groot belang wegens de directe participatie van een groot aantal mensen en de mogelijkheden die dat biedt om door te stromen naar de professionele kunst.

Theater De Tamboer vervult in Hoogeveen een belangrijke rol op cultureel gebied. Inwoners kunnen dichtbij huis tal van voorstellingen lezingen e.d. bijwonen. Dit is van groot belang voor Hoogeveen en omstreken. Het CDA is heel tevreden over het huidige beleid en werkwijze van De Tamboer. Ook vervult De Tamboer een positieve rol in de beeldvorming over Hoogeveen en het aantrekken van toeristen, bedrijven en werknemers. Ook het Podium biedt aan een steeds breder publiek en artiesten een podium. Het CDA is tevreden over de huidige gang van zaken en wil dat de positieve trend wordt voortgezet.

Door initiatieven van onder andere het CDA is de keuze gemaakt voor de bouw van een nieuwe krachtige centrale bibliotheek, waarin de bibliotheekvernieuwing plaats kan vinden. De komende periode zal het CDA de voortgang van het vernieuwingsproces op de voet blijven volgen en waarnodig bijsturen. Toegankelijkheid, bereikbaarheid (voor iedereen) en educatie zijn daarbij sleutelwoorden voor het CDA.

Ook de zorg voor monumenten en architectuur verdienen bijzondere aandacht. Hiervoor is de Hoogeveense historische kring een belangrijke samenwerkingspartner van de gemeente. Het CDA wil dat de lokale scholen worden betrokken bij de plaatselijke culturele activiteiten.

5.5. Kerken

Ook kerken en andere religieuze organisaties zoals het Leger des Heils, vervullen - misschien zelfs wel meer dan ooit - een belangrijke rol bij de bewustwording van maatschappelijke problemen. We zagen en zien dat bij de problemen rond armoede en vluchtelingen. De gemeente moet dan ook aandacht besteden aan de vraag hoe zij deze organisaties bij sociale problemen kan betrekken.

Dialogoog tussen culturen en religies

Vooraf in steden, maar ook op het platteland, neemt de diversiteit in culturen en religies toe. De vraag is wat deze groeiende verscheidenheid in identiteit betekent voor de gemeente als gemeenschap. Groeien we naar een nieuwe 'eenheid in verscheidenheid', naar gemeenten waarin onderlinge dialoog en wederzijds respect tussen de betrokken groepen centraal staan? Of leidt de toenemende verscheidenheid tot afgezonderde groepjes en onverschilligheid van mensen?

De weg waarop over en weer begrip ontstaat, is de weg van de dialoog. Begrip dat kan bijdragen aan meer verdraagzaamheid en misschien een groter incasseringsvermogen. Het is nodig dat burgers, ook in Hoogeveen, begrip krijgen voor (nieuwe) culturen en godsdiensten, inclusief de daarbij behorende gebruiken en gewoonten. Daarbij hoort logischerwijs dat nieuwe Drenten, medelanders, zich verdiepen in en begrip ontwikkelen voor onze taal en cultuur, onze religie en gewoonten. Dus zoveel mogelijk moeten aanpassen, met behoud van zoveel als mogelijk is, van (moet weg) hun culturen, godsdiensten en gewoonten.

Er moet verbondenheid zijn rond de belangrijkste waarden in ons land: rond de overtuiging dat geloof en dwang nooit samengaan, dat mannen en vrouwen gelijkwaardig zijn, dat voor eigen rechter spelen niet kan en dat samenleven om begrip en respect vraagt. Dat zijn de fundamenten van onze samenleving.

5.6 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Voor het CDA hoort bij goed ondernemerschap ook aandacht voor de rol die het bedrijfsleven kan spelen in de zorg voor de leefomgeving. Bedrijven maken deel uit van de gemeenschap en dat vraagt ook om actieve betrokkenheid van bijvoorbeeld ondernemersverenigingen en regelmatig overleg met raad en college. De CDA fractie gaat door met het regelmatig afleggen van bedrijfsbezoeken.

Onze keuzes:

Het CDA kiest voor het gericht ondersteunen van het verenigingsleven. Het subsidiebeleid moet daar zoveel mogelijk op afgestemd zijn.

Het CDA pleit ervoor om in overleg met de vrijwilligers te bezien hoe de gemeente binnen haar bevoegdheid stimulerend op kan treden.

In overleg met schooldirecties en vrijwilligerscentrales zal bekeken worden wat de mogelijkheden van een maatschappelijke stage zijn.

Het gemeentelijke beleid is gericht op het instandhouden en stimuleren van sportvoorzieningen.

De gemeente voert gericht beleid om de verenigingsstructuur van de diverse sportverenigingen in stand te houden.

Ondersteuning van de amateurkunst vindt het CDA van groot belang wegens de directe participatie van een groot aantal mensen en de mogelijkheden die zij biedt om door te stromen naar de professionele kunst.

De gemeente moet aandacht besteden aan de vraag hoe zij maatschappelijke- en levensbeschouwelijke organisaties bij sociale problemen kan betrekken.

Het CDA kiest voor de dialoog, die moet worden gestart door het maatschappelijk middenveld. De plaatselijke overheid kan voor ondersteuning zorgen.

Tijdens het reguliere overleg tussen gemeentebestuur en ondernemers(verenigingen) wordt ook aandacht besteed aan de rol die het bedrijfsleven kan spelen in de zorg voor de leefomgeving, en in het algemeen aan de betrokkenheid van bedrijven bij de gemeenschap.

Het CDA is positief over initiatieven als het oprichten van een multifunctionele overdekte schaatshal en een skatebaan. Met name zal gekeken moeten worden naar elkaar en structuurversterkende sportmogelijkheden en faciliteiten. Wanneer inpassing in het Bentinckspark mogelijk en (financieel) haalbaar is heeft dit de voorkeur van het CDA.

Theater De Tamboer vervult een belangrijke imagoversterkende rol voor Hoogeveen. Waar mogelijk wil het CDA dat deze rol groter wordt en een nog grotere motor achter voorzieningen versterkende ontwikkelingen in Hoogeveen wordt.

Het CDA is voorstander van de bibliotheekvernieuwing en volgt de ontwikkelingen rond de nieuwbouw van een krachtige centrale bibliotheek op de voet. Toegankelijkheid, bereikbaarheid (voor iedereen) en educatie zijn daarbij sleutelwoorden voor het CDA.

6. Sociaal beleid

6.1. Arbeidsmarkt

Langdurige werkloosheid is voor veel mensen een tragedie, omdat na verloop van tijd de armoede steeds nijpender wordt, het sociale netwerk afbrokkelt en de prikkeling tot activiteit steeds minder wordt. Uiteraard geldt dit niet voor iedereen, maar het is wel een reëel gevaar.

Jongeren

De groep die de hoogste prioriteit verdient bij het vinden van werk, zijn wat het CDA betreft de jongeren. Daarom wil het CDA dat alle jongeren die zich voor een bijstandsuitkering melden direct actief aan de slag gaan in bijvoorbeeld een gemeentelijk traject. Wie nog geen diploma heeft, moet de kans krijgen om, eventueel in een leerwerktraject, alsnog een startkwalificatie te halen. Verder moeten wat het CDA betreft alle jongeren met behulp van sollicitatiecursussen, arbeidstrainingen, het opdoen van werkervaring met behoud van uitkering en actieve samenwerking met bedrijven zo snel mogelijk aan regulier werk worden geholpen.

Gezinnen met kinderen

Voor gezinnen met kinderen is het langdurig aangewezen zijn op de bijstand extra moeilijk, juist ook voor de kinderen. Daarom vindt het CDA dat bij gezinnen met kinderen door de gemeente een extra inspanning moet worden verricht bij het bemiddelen van de ouder(s) naar werk. Het CDA erkent echter ook dat het verzorgen en opvoeden van kinderen een belangrijke taak is, die de mogelijkheden tot sollicitatie beperken. Vooral voor alleenstaande ouders kan het moeilijk zijn om zorg en opvoeding van de kinderen te combineren met een fulltime baan. De Wet Werk en Bijstand biedt de mogelijkheid deze groep geheel of gedeeltelijk een ontheffing te geven van de sollicitatieplicht. Het CDA pleit ervoor hiervan gebruik te maken. Om toch contact met de arbeidsmarkt te houden, kan parttime werken voor deze groep gestimuleerd worden met een jaarlijkse premie van maximaal €1900. Deze ouders krijgen zo financieel een steuntje in de rug en kunnen werkervaring opdoen als springplank naar volledige uitstroom uit de bijstand.

6.2. Bestrijding sociaal isolement en armoede

Rondkomen van een minimuminkomen is er met de komst van de WWB niet eenvoudiger op geworden. Het CDA pleit, binnen de wettelijke mogelijkheden, voor een ruimhartig gemeentelijk armoedebeleid.

Blijven meedoen

Bij armoedebeleid gaat het ook om maatschappelijke participatie en bestrijding van sociaal isolement. Het CDA vindt dat de gemeente bij het armoedebeleid aandacht moet hebben voor de armoedeval die optreedt als mensen aan het werk gaan. Tegelijkertijd is het CDA zich ervan bewust dat voor sommige mensen de weg naar werk definitief is afgesloten. Voor hen is een goed armoedebeleid levensnoodzaak.

Op basis van de eerder geformuleerde principes kiest het CDA daarom voor beleid gericht op die mensen die (soms tijdelijk) geen uitzicht meer hebben op werk vanwege medische en/of sociale redenen. Het CDA wil compensatie van de extra kosten ten gevolge van chronische ziekte of handicap. Ook wil het CDA extra financiële ondersteuning van ouderen met uitsluitend AOW of met AOW en een klein pensioen. Dit alles binnen de mogelijkheden die de wet biedt. Het CDA maakt zich ook zorgen over de maatschappelijke participatie van kinderen in een gezin met een minimuminkomen. Om er voor te zorgen dat deze kinderen, letterlijk en figuurlijk, niet langs de kant komen te staan vanwege de inkomenspositie van de ouders, kan een declaratieregeling voor maatschappelijke participatie van kinderen ontwikkeld worden.

Samenwerking

De gemeente zoekt niet alleen naar oplossingen voor armoede, maar gaat tevens het gesprek aan met het maatschappelijke middenveld: kerken, vrouwengroepen, allochtonen- en gehandicaptenorganisaties en andere mogelijke partners. Zo komen overheid en samenleving tot een lokaal programma, gericht op het bestrijden van armoede bij mensen met een minimuminkomen zonder uitzicht op werk.

Schuldhelpverlening

Het CDA staat voor een duidelijk beleid op het gebied van schuldhelpverlening. De gemeente moet vooral een preventief beleid voeren. De gemeente maakt hiertoe afspraken met woningbouwverenigingen over het tijdig signaleren van huurschulden, zodat huisuitzettingen kunnen worden voorkomen. Ook moet de gemeente afspraken maken met de (gemeentelijke) kredietbank over mogelijkheden voor preventie, schuldsanering en over begeleiding bij budgettering. In de gemeente moet voldoende maatschappelijk werk aanwezig zijn voor de begeleiding van mensen die in een schuldsituatie raken of al zijn geraakt. Voor het aangaan van een regeling voor hoge schulden kunnen de wettelijke mogelijkheden van schuldsanering worden benut.

Kwijtschelding

Het CDA is voorstander van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen voor mensen met een inkomen op of rond het niveau van een bijstandsuitkering

Aan bijstandsgerechtigden zonder uitzicht op een betaalde baan en belastingplichtigen van 65 jaar en ouder die meerdere opeenvolgende jaren kwijtschelding hebben aangevraagd en gekregen, wordt geen gemeentelijke belastingaanslag meer gestuurd. Betrokkenen zijn verplicht eventuele wijzigingen in hun inkomenspositie aan de gemeente te melden. Door middel van een steekproefsgewijze controle gaat de gemeente na of dit inderdaad is gebeurd.

6.3. Gehandicapten

Mensen met een handicap zijn volwaardige burgers, met rechten en plichten. Daarom is het CDA van mening dat gehandicapten binnen vast te stellen grenzen moeten kunnen beschikken over een persoonsgebonden budget, zodat zij zelf de benodigde zorg kunnen inkopen. Daarnaast moet er oog zijn voor het sociale netwerk waarbinnen gehandicapten leven.

Bevorderen van zelfredzaamheid.

Zelfstandig kunnen (blijven) leven en beslissen, is voor ieder mens een groot goed, met name voor gehandicapten. Het is in eerste instantie van belang dat de gehandicapte medemens voldoende informatie en advies kan krijgen over bijvoorbeeld wonen, vervoer, werken, recreëren en zorgvoorzieningen. Versnippering van voorzieningen en financiële regelingen is ongewenst. Het gehandicaptenvervoer vraagt nauwlettende aandacht. In het kader van de besluitvorming over collectief vraagafhankelijk vervoer zal het CDA de mogelijkheden voor gehandicapten goed in de gaten houden. Bij nieuwbouw of reconstructie van woningen is aandacht nodig voor aanpasbaar bouwen, vooral om rekening te houden met de specifieke behoeften van gehandicapten. Om te zorgen dat gehandicapten de zorg krijgen waar ze recht op hebben, is noodzakelijk dat de gemeente een goede klachtenregeling heeft, waar betrokkenen eventueel gebruik van kunnen maken.

6.4 Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

De WMO is nog in behandeling in het parlement. Deze wet zal ook in Hoogeveen veel burgers raken. Het CDA zal zich krachtig inspannen dat de uitvoering van deze wet maximaal ten goede zal komen aan de doelgroepen.

Gehandicaptenbeleid is ook in het kader van de uitvoering van de WMO een speciaal aandachtspunt. CDA-bestuurders zetten zich in voor zo kort mogelijke procedures.

6.5. Verslaafden en dak- en thuislozen

Dak- en thuislozen

Ook Hoogeveen wordt geconfronteerd met de problemen rond en de gevolgen van verslaving en het thuisloos zijn. Het beleid moet gericht zijn op herstel van maatschappelijke participatie van deze kwetsbare groep. Het CDA is voor een gestructureerde opvang van dak- en thuislozen. Met name dag- en nachtopvang in zelfbeheer vormt een aandachtspunt. Regionale samenwerking is hierbij een vereiste, wil de opvang en zorg optimaal kunnen zijn.

Verslavingszorg

Wie verslaafd raakt, vervalt in grote afhankelijkheid, maar blijft verantwoordelijk voor zijn eigen gedrag. Dat is volgens het CDA het uitgangspunt bij de verslavingszorg.

Vooraf jonge drugsverslaafden vragen aandacht.

Naar het oordeel van het CDA leidt het hebben in de gemeenten van één of meer coffeshops geen bijdrage aan vermindering van verslaving of overlast.

Zij die verslaafd zijn worden geholpen - desnoods tegen hun wil - af te komen van hun drugsverslaving in instellingen voor verslavingszorg. De aanpak van de drugsproblematiek is er enerzijds op gericht om de verslaafde te helpen om van de verslaving af te komen en anderzijds om de overlast tegen te gaan. Naast drugsverslaving vragen ook alcohol- en gokverslaving om een actief beleid van de gemeente.

Onze keuzes:

Werkzoekenden mogen niet aan hun lot worden overgelaten, maar moeten actief worden bemiddeld en ondersteund in hun zoektocht naar een baan. Het CDA vindt dat dit specifiek geldt voor werkloze jongeren. Zij moeten direct aan de slag in bijvoorbeeld een gemeentelijk traject.

Alleenstaande ouders met kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar kunnen geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld van sollicitatieplicht

Het CDA kiest voor een activerend arbeidsmarktbeleid. Niet alleen door werkzoekenden zo veel mogelijk te stimuleren nieuw werk te vinden maar ook door een actief acquisitiebeleid van de gemeente.

Het CDA kiest voor een gemeentelijk armoedebeleid dat activerend is voor wie nog kan werken en toereikend is voor wie dat niet meer kan. Armoedebeleid heeft ook te maken met huisvesting, onderwijs en welzijn. Het CDA kiest voor een integrale verantwoordelijkheid. Hierbij is bepalend de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Het CDA zet zich in voor de compensatie van kosten als gevolg van chronische ziekte of handicap voor mensen met een minimuminkomen.

Ouderen met uitsluitend een AOW-uitkering en ouderen met een AOW-uitkering, aangevuld met een klein pensioen, komen in aanmerking voor aanvullende financiële steun van de gemeente. De gemeente moet onverkort het huidige categoriale beleid voortzetten.

Het CDA kiest voor een actief preventief beleid vanuit de gemeente met betrekking tot schuldhulpverlening, doelgroep gerichte voorlichting moet worden gestimuleerd. Het CDA blijft zich inzetten voor kwijtschelding van de OZB en de afvalstoffenheffing voor mensen met een minimuminkomen.

Het CDA is voorstander van structurele samenwerking tussen zorgaanbieders en financiers, zodat onder andere gehandicapten via één zorgloket, bij ziekenhuis Bethesda, alle relevante informatie kunnen krijgen.

De gemeente moet beschikken over een goede klachtenregeling op het gebied van de gehandicaptenzorg.

Het CDA is voor een gestructureerde opvang van dak- en thuislozen, gericht op resocialisatie.

Het CDA houdt vast aan de 0-optie voor wat betreft coffeshops en zet krachtig in op preventieactiviteiten

Het CDA zet in op een zo effectief mogelijk handavingsarrangement ten aanzien van drugverslaving en drugsoverlast; gemaakte afspraken moeten worden nagekomen.

7. Ruimtelijke Ordening

De gemeentelijke ruimtelijke plannen zijn een middel voor een evenwichtige bescherming van belangen en een instrument om ontwikkelingen mogelijk te maken. Het CDA zet in op een stelsel van actuele ruimtelijke regelgeving in de gemeente. Het kader daarvoor is de Structuurvisie 2015-2030. Daarbij wordt als uitgangspunt genomen: niet meer regelen dan nodig is, goede communicatie met de belanghebbenden en efficiënte en zo kort mogelijke procedures.

7.1. Welstand

De Welstandsnota is begin 2005 vastgesteld. In de nota is de kwaliteit voor de bebouwde omgeving vastgelegd. De welstandsnota is wat het CDA betreft geen passief toetsingskader bij bouwplannen maar moet gezien worden als stimulator bij het activeren van de creativiteit bij architecten en bouwers. Het CDA is van mening dat minimaal eenmaal per 2 jaar een evaluatie van de nota moet plaatsvinden. Indien wenselijk of noodzakelijk zullen de uitgangpunten moeten worden bijgesteld.

7.2. Onderhoud openbare ruimte

Een goed aangelegd en onderhouden publieke ruimte is het visitekaartje van de gemeente. Bij de uitvoering van de Structuurvisie zal in ruime mate aandacht geschonken moeten worden aan de invulling van de openbare ruimte. Voldoende ruimte voor onder andere groen, speelvoorzieningen, pleinen en straten is van essentieel belang voor de sociale en fysieke leefbaarheid in de gemeente, en draagt bij aan de sociale veiligheid van stad, dorp en buurt. Bij de inrichting van nieuwe en/of herinrichting van de openbare ruimte zal extra aandacht moeten worden geschonken aan de toegankelijkheid voor kinderen, ouderen en gehandicapten.

Het CDA wijst het ruimen van graven in Hoogeveen af om reden van respect voor onze doden en voor hun nabestaanden. Er zijn voldoende ruimtelijke mogelijkheden voor nieuwe graven en mogelijkheden voor gebruik van niet meer in gebruik zijnde begraafplaatsen als publieke ruimte.”

Bij het inrichten van de openbare ruimte houdt de gemeente rekening met de behoefte aan uitlaatplekken voor honden in wijk of buurt.

7.3. Stad en dorp

In het kader van de uitvoering van de Structuurvisie zal het CDA de komende jaren extra aandacht schenken aan de ontwikkeling van stad en dorp. Bij de uitwerking zal gelet moeten worden op een goede menging van sociale structuren. Bij de uitwerking van de Structuurvisie hebben met name de entrees van Hoogeveen, het versterken van het centrumgebied, de revitalisering van oude wijken en bedrijventerreinen, het bouwen van nieuwe woningen in de dorpen en ontwikkelingen die niet direct een aanslag plegen op de gemeentelijke financiën voor het CDA prioriteit. Van een duurzame en sociale wijk of dorp is sprake op het moment dat een goede samenhang bestaat tussen bijvoorbeeld starterswoningen, (sociale)huursector, eigenbouwers en seniorenwoningen. Dit uitgangspunt geldt ook bij inbreiding binnen bestaande bebouwing. Daarnaast is goede samenhang met bestaande bebouwing gewenst.

7.4. Bedrijventerreinen

Het CDA zet de komende periode sterk in op een voldoende aanbod in verschillende soorten bedrijfsterreinen. Bij de ontwikkeling van nieuwe en bij herstructurering van (thematische)industrieterreinen moet worden ingezet op onder andere een hoogwaardig niveau op het gebied van digitale (data)communicatie. Eveneens zal het CDA de plannen toetsen op het aspect mobiliteit. Digitale (data)communicatie en mobiliteit zijn essentieel voor het vestigingsklimaat van het bedrijfsleven en daarmee voor het op peil houden van de werkgelegenheid.

Onze keuzes:

Het CDA kiest voor actualisering van bestemmingsplannen, minimale regels om de doelstellingen te bereiken en efficiënte en korte procedures.

Het welstandbeleid is gericht op stimulering van kwaliteit en het geven van ruimte voor bouwers en ontwerpers; het CDA hecht aan toetsing van de effectiviteit van de welstandnota 2005.

De Structuurvisie is kader voor planontwikkeling maar meer nog de basis voor uitvoering van plannen die daarin passen. Bij de uitwerking van de Structuurvisie hebben met name de entrees van Hoogeveen, het versterken van het centrumgebied, de revitalisering van oude wijken en bedrijventerreinen, het bouwen van nieuwe woningen in de dorpen en ontwikkelingen die niet direct een aanslag plegen op de gemeentelijke financiën voor het CDA prioriteit

Het CDA zet in op adequaat en kwalitatief goed ingerichte bedrijfsterreinen.

8. Het platteland

8.1. Het buitengebied en de dorpen.

De landbouw

De landbouw is de drager in het buitengebied, deze moet dan ook de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. Europese regelgeving stuurt de landbouw op hoofdlijnen. De gemeente moet de ruimte aan plaatselijke ondernemers geven om hierop te anticiperen. Dit is mogelijk door in bestemmingsplannen voorwaardenscheppende mogelijkheden te bieden.

De inwoners van de gemeente hebben meerdere malen aangegeven de afwisseling van het open landschap als groot goed te beschouwen. De diversiteit van de landbouw draagt daar een wezenlijk deel aan bij.

Verbreiding van landbouwbedrijven met een tweede bedrijfstak is een al jaren ingezet beleid. Ook deze tweede bedrijfstak moet de ruimte krijgen om zich te kunnen ontwikkelen. Dit levert ook een bijdrage aan de werkgelegenheid in de regio.

Nieuwe (economische) functies kunnen een bijdrage leveren aan ontwikkelingen in kleine kernen en dorpen. Dit is voor de leefbaarheid in de toekomst zeker van groot belang. Nieuwe functies echter mogen bestaande functies niet beperken of op den duur in de weg zitten. Een nieuwe functie 'plattelandswonen' zal daartoe een bijdrage kunnen leveren. Vrijkomende agrarische bebouwing zal een andere invulling moeten krijgen om verpaupering te voorkomen. Wat het CDA betreft, zijn er vele mogelijkheden. De Nota Ruimte biedt deze. Provincie en gemeente moeten echter wel de mogelijkheid gebruiken om deze ruimte te benutten.

De dorpen.

Een groot deel van de bevolking van de gemeente woont in de dorpen. Het is voor de dorpen van groot belang een evenwichtige bevolkingsopbouw te hebben. Dorpen moeten daarom ook mee kunnen groeien om voorzieningen en primaire behoeften in stand te kunnen houden. Scholen en culturele voorzieningen zijn hierbij van enorm belang. Een goed overleg met dorpsbewoners is voor het CDA heel belangrijk, zij kennen de cultuur van het dorp het best en zorgen tevens voor draagvlak.

De natuur.

Delen van onze gemeente bestaan nog uit oppervlakten natuur, vele van deze gebieden zijn prachtige wandelgebieden. Het CDA respecteert de Ecologische Hoofdstructuur, uitbreiding met robuuste, respectievelijk ecologische verbindingzones zal de huidige cultuurhistorische kenmerken niet versterken.

8.2. Toerisme en Recreatie

De sector recreatie en toerisme is volop in beweging. Nieuwe ontwikkelingen en trends vereisen alertheid en een actieve houding van het veld. Dat veld bestaat niet alleen uit de toeristisch-recreatieve ondernemers. Ook de gemeente moet inspelen op de veranderende sector. Er moet sprake zijn van een evenwichtig en integraal beleid, waarbij recreatie, landbouw en natuur op gelijkwaardige wijze worden belicht.

Economisch gezien

Rijk, provincies en gemeenten moeten zich bewust zijn van het toenemende economisch belang van de sector voor de Nederlandse economie. De sector kent provinciaal een jaarlijkse omzet van ca. € 625 miljoen. Voor Hoogeveen is dit ruim € 40 miljoen. In Hoogeveen zijn hierdoor een kleine 1000 mensen direct en indirect werkzaam in toerisme/recreatie.

De activiteiten van de sector zijn van groot belang voor de leefbaarheid van het landelijk gebied en de winkelactiviteiten in het centrum van Hoogeveen. Uit onderzoek blijkt dat 50% van het midden en kleinbedrijf een inkomen geniet vanuit de sector toerisme/recreatie, zodat in de plattelandsgemeenten in Drenthe deze sector inmiddels een van de grootste werkgevers is. Hoogeveen moet meer profiteren van de toeristische ontwikkeling van Drenthe door een actief beleid.

De fietsontsluiting van Hoogeveen is voor de toeristische ontwikkeling van belang. Dit geldt voor het centrum van Hoogeveen als ook de fietsontsluiting van het buitengebied van de gemeente. Hierbij moet aansluiting worden gezocht op de toeristische concentratiegebieden gelegen in De Wolden, Westerveld, Midden-Drenthe en Coevorden.

Een verdere ontwikkeling voor de recreatietoerisme is gewenst. Door de realisatie van een jachthaven bij of in Hoogeveen kan hieraan een extra impuls worden gegeven.

Planologisch gezien moet sprake zijn van een actief vestigingsbeleid voor toeristisch/recreatieve bedrijven. Door ook in dit kader een actieve benadering te kiezen kan de vestiging van deze bedrijven worden gestimuleerd.

Gelet op het belang van dagrecreatie voor Hoogeveen is een verdere inspanning tot het ontwikkelen van een attractief dagrecreatief aanbod van belang. Dit zowel in de kern Hoogeveen, als ook in het buitengebied.

De gemeente Hoogeveen gaat het toeristische beleid in een Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan vastleggen.

Landschappelijk gezien

Toerisme en recreatie zijn in relatie tot natuur en landschap spelers van betekenis. Zowel direct als indirect kan recreatie en toerisme bijdragen aan een vitaal platteland, natuur- en natuurbehoud en aan natuurontwikkeling.

De sector toerisme en recreatie wordt als volwaardige en gelijkwaardige partner betrokken bij de ontwikkeling van beleid.

In de agrarische sector is behoefte aan mogelijkheden voor een tweede bedrijfstak. Planologisch moet ruimte worden geboden voor deze ontwikkelingen met name in de toeristisch recreatieve sfeer.

Voor kamperen bij de boer moet een beleid worden ontwikkeld waarbij de toeristisch/recreatieve aantrekkelijkheid van dit product wordt benadrukt, maar voorkomen moet worden dat door te groot aanbod de concurrentiepositie van bestaande boerencampings in het gedrang komt. Hierbij moet ook gekeken worden naar mogelijkheden voor de ontwikkeling van overnachtingen op de boerderij (bed en breakfast).

Onze keuzes:

Ontwikkeling van de toeristisch recreatieve mogelijkheden in Hoogeveen en omgeving zijn speerpunt van beleid.

Het CDA zal bij ontwikkeling van het platteland in de lijn van de structuurvisie prioriteit geven aan het ontwikkelingsperspectief van toerisme, recreatie, landbouw en in het buitengebied passende economische activiteiten

9. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Economische ontwikkeling is een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van de samenleving. Doelstelling blijft het creëren en behouden van sociaal-maatschappelijk en ecologisch verantwoorde rendabele werkgelegenheid.

Economische ontwikkeling overstijgt in veel gevallen de gemeentegrenzen. Samenwerking en afstemming zijn daarom een belangrijke voorwaarde. De gemeente heeft bij de ontwikkeling van werkgelegenheid overigens een eigen rol op het gebied van promotie van Hoogeveen en acquisitie voor alle sectoren (industrie, dienstverlening, zorg, toerisme, recreatie en cultuur). De gemeente draagt zorg voor optimale afstemming en vlot verloop van procedures. Daaraan kan het verder uitbouwen en versterken van een coördinerend bedrijventeam of ondernemersloket een bijdrage leveren.

Een goede samenwerking met het bedrijfsleven, vertegenwoordigd door werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers in bijvoorbeeld de regionale Kamers van Koophandel, is van vitaal belang. Daarnaast is een goede samenwerking en afstemming met naastliggende gemeenten gewenst.

Nu de gemeente de verantwoordelijkheid heeft voor reïntegratie van bijstandsgerechtigden, komt de taak van de gemeente in een nog ander licht te staan als het om economische ontwikkeling gaat. Het ontwikkelen van goede relaties met bedrijven die werkgelegenheid bieden voor lager opgeleiden, waardoor bijstandsgerechtigden een werkervaringsplaats of vaste werkplek vinden is van belang.

9.1. Het ritme van de economie

Gemeenten moeten geen blokkades opwerpen voor economische ontwikkelingen, maar deze moeten wel getoetst worden op sociaal-maatschappelijke en ecologische effecten. Mede om grenzen te stellen aan de 24-uurs economie of deze om te buigen, kiest het CDA voor, waar mogelijk, de zondag als een collectieve rustdag.

9.2. Bedrijventerreinen

De ontwikkeling van bedrijventerreinen is een belangrijke stimulans voor de regionale economische ontwikkeling. Juist om te komen tot samenhangende en toonaangevende bedrijventerreinen, is samenwerking en afstemming binnen een regio van groot belang. Nieuwe ontwikkelingen zijn nodig om oude bedrijventerreinen zoals De Wieken te kunnen revitaliseren of te herstructureren en krijgen ondersteuning van het CDA. Het verdient aanbeveling om voorwaarden te stellen aan de aanleg en het onderhoud van groenvoorzieningen op bedrijventerreinen. Parkmanagement is een pré.

9.3. Detailhandel

De Structuurvisie voorziet de ontwikkeling van een optimaal functionerend centrum als belangrijke basis voor de detailhandel. Daarbij heeft versterking van de bestaande structuur de voorkeur. De gemeente moet terughoudend zijn bij het vestigen van winkels op bedrijventerreinen en in de periferie. Waar mogelijk draagt de gemeente bij aan de verbetering van de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt, vooral in het midden- en kleinbedrijf.

Onze keuzes:

Het CDA wil dat de gemeente alles op alles zet om bedrijvigheid naar Hoogeveen te halen en bestaande werkgelegenheid te ondersteunen.

De gemeente moet ervoor zorgen dat er voldoende bedrijfslocaties beschikbaar zijn en blijven. Verder is voor het CDA afstemming en samenwerking met andere gemeenten en ondernemers in de regio vanzelfsprekend.

Het CDA vraagt van de gemeente een eigenstandige rol en een krachtig, vernieuwend en actief wervingsbeleid.

De gemeente streeft naar afspraken met bedrijven in de regio over werk en werkervaringsplaatsen voor bijstandsgerechtigden om de uitstroom uit de bijstand te bevorderen.

10. Milieu, water, verkeer en vervoer

10.1. Milieu

Economisch beleid en milieubeleid vragen om een integrale in plaats van een sectorale aanpak. Christen-democraten zien het als een opdracht om de schepping te beheren en te bewerken en de aarde in een zo goed mogelijke staat door te geven aan de volgende generaties. Dat vereist zowel het voorkomen van nieuwe aantastingen van de schepping (preventie) als het herstellen van de schade die is aangericht.

De taak van de overheid op het gebied van milieuzorg is drieërlei:

1. het controleren en handhaven van bestaande regels en voorschriften;
2. kaders formuleren waarbinnen anderen hun verantwoordelijkheid voor het milieu kunnen nemen;
3. preventie en voorlichting.

Uiteraard heeft de overheid, de gemeente, ook een voorbeeldfunctie te vervullen op het gebied van milieuzorg.

De zorg voor het milieu vraagt tevens om inspanningen van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. De gemeente stimuleert hun betrokkenheid bij dit thema door hen in te schakelen bij en met hen samen te werken op het terrein van de milieuzorg. De gemeente stimuleert ontwikkeling van milieuzorgsystemen in bedrijven en is bereid goed werkende systemen als vergunningsvoorwaarden te accepteren.

Reiniging.

De aangeboden mogelijkheden door de reinigingsdienst worden gewaardeerd. Het CDA zal geen initiatieven steunen tot invoering van vergaande tariefdifferentiaties.

Controle en handhaving

De gemeente moet de milieuvergunningen adequaat handhaven; zij ziet erop toe dat afspraken worden nagekomen. In situaties die gevaar opleveren voor de veiligheid of de volksgezondheid treedt de gemeente consequent op en schroomt zij niet om bestuursdwang toe te passen.

Daar staat tegenover dat regels ook duidelijk moeten zijn voor de samenleving. Burgers en bedrijfsleven moeten erop kunnen rekenen dat regels niet telkens veranderen of anders geïnterpreteerd worden.

Milieugebruiksruimte

Op sommige terreinen verdient het de voorkeur om burgers, bedrijven en instellingen zelf verantwoordelijkheid te laten dragen voor de zorg voor het milieu. De gemeente formuleert daartoe een gemeentelijke milieugebruiksruimte waarbinnen de eigen verantwoordelijkheid kan worden beleefd en ingevuld.

Energiebeleid

Een gemeente die duurzame ontwikkeling nastreeft, ontwikkelt ook energiebeleid en geeft uiteraard ook zelf het goede voorbeeld. Het is zaak in beeld te brengen welke mogelijkheden er zijn voor energiebesparing, duurzaam bouwen, zonne- en windenergie en andere vormen van duurzame energie. Dit soort zaken wordt waar mogelijk gestimuleerd.

10.2. Water

Een duurzame ontwikkeling van ons land vraagt om meer ruimte voor water en meer aandacht voor water in de ruimtelijke ordening. Hier ligt een gezamenlijke opdracht voor alle overheden. Op alle niveaus moet op een integrale manier naar water gekeken worden. Water is een integraal deel van de leefomgeving en meervoudig gebruik (natuur, berging, recreatie, economische activiteiten) wordt nagestreefd. Het CDA vindt dat de gemeente in samenwerking met het betrokken waterschap en eventueel de provincie en private partijen moet zoeken naar oplossingen voor problemen op dit gebied.

Waterbeleid vergt ook een inspanning in stedelijk gebied. Daar zal een bepaald, redelijk percentage wateroppervlakte gehaald moeten worden. Het CDA zal zich bij nieuwbouwplannen daarvoor inzetten. Het gaat hierbij niet alleen om een technische discussie, maar ook om een aspect van stedenbouw. De kwaliteit van de bebouwde omgeving kan toenemen als water daarvan deel uitmaakt.

10.3. Verkeer en vervoer

Mobiliteit is een noodzaak en is essentieel voor de vestiging van bedrijfsleven en daarmee voor het op peil houden van de werkgelegenheid. In beginsel is mobiliteit een goed waar iedereen recht op heeft, ongeacht de plaats waar iemand woont - in de stad of op het platteland. Ook mag niemand uitgesloten worden vanwege verminderde lichamelijke mobiliteit of hulpbehoefte.

In het verkeer- en vervoerbeleid maakt de gemeente onderscheid tussen verblijfsgebieden en ontsluitingswegen. In de verblijfsgebieden worden maatregelen genomen om de veiligheid en leefbaarheid te vergroten door de snelheid van het autoverkeer af te remmen. Op de ontsluitingswegen is er prioriteit voor het autoverkeer, met gescheiden alternatieven voor het langzame en kwetsbare verkeer. Het CDA kiest voor veilige en comfortabele bereikbaarheid met daarbij behorende consequenties voor inrichting en onderhoud. Daarin passen slechts bij hoge uitzondering drempels of vergelijkbare obstakels.

Ter ondersteuning van de ontwikkelingen in het centrum om te komen tot een bruisend regionaal winkelhart verdienen hoogwaardige verbindingen en parkeervoorzieningen bijzondere aandacht. Het CDA kiest daarbij voor veilige bereikbaarheid.

Openbaar vervoer

In regionaal verband stimuleren gemeenten nieuwe vormen van openbaar vervoer, oftewel 'vervoer op maat'. Vervoer op maat wordt bevorderd door het juiste materieel te gebruiken (bijvoorbeeld een regiotaxi) en de juiste doelgroep te bedienen, zoveel mogelijk 'van deur tot deur'. Dat maakt het opzetten van een collectief vraagafhankelijk vervoersysteem (CVV) noodzakelijk.

Parkeerbeleid

Het CDA kiest voor een zorgvuldig parkeerbeleid waarbij maximaal gebruik gemaakt kan worden van de capaciteit. Waar betaald parkeren geldt, wordt indien redelijkerwijs mogelijk, het systeem van 'achteraf betalen' ingevoerd.

Onze keuzes:

De gemeente zorgt voor adequate handhaving van de milieuvergunningen; zij ziet erop toe dat afspraken worden nagekomen. Met name omdat hier veiligheidsaspecten aan de orde zijn, past geen gedoogcultuur.

Op sommige terreinen verdient het de voorkeur om burgers, bedrijven en instellingen zelf verantwoordelijkheid te laten dragen voor de zorg voor het milieu. De gemeente formuleert daartoe de grenzen waarbinnen de eigen verantwoordelijkheid kan worden ingevuld.

Mobiliteit is noodzaak en is essentieel voor de vestiging van bedrijfsleven en daarmee voor het op peil houden van de werkgelegenheid. De gemeente maakt daarom onderscheid tussen verblijfsgebieden en ontsluitingswegen.

In de verblijfsgebieden worden maatregelen genomen om de veiligheid en leefbaarheid te vergroten door de snelheid van het autoverkeer af te remmen. Daarbij is voor hen die zich aan de regels houden en comfortabel gebruik van de weg mogelijk. Op de ontsluitingswegen is er prioriteit voor het autoverkeer, met gescheiden alternatieven voor het langzame en kwetsbare verkeer.

In regionaal verband stimuleert de gemeente nieuwe vormen van openbaar vervoer. De regiotaxi bijvoorbeeld biedt openbaar vervoer van 'deur tot deur' (collectief vraagafhankelijk vervoer) en is tevens te benutten voor vervoer van gehandicapten.